

ปลาทองปากเหม็น (พระมหา ดร.ณรงค์ศักดิ์ ฐิตยาโณ)

ครั้งพุทธกาล ยังมีชาวประมงกลุ่มหนึ่ง
ได้ไปออกหาปลาที่แม่น้ำอจิรวดี
วันหนึ่งพวกเขาจับปลาที่มีสีจูดั่งทองคำได้ตัวหนึ่ง
จึงปรึกษากันว่าจะนำไปถวายพระราชา
และพระราชาจกพระราชทานทรัพย์ให้
เมื่อคิดเห็นตกลงกันได้ดังนั้น
จึงนำปลาใส่เรือไปถวายให้พระราชา

เมื่อพระราชาทอดพระเนตรเห็นปลาทองคำ
ก็คิดว่า พระพุทธเจ้าเท่านั้นที่จะรู้ว่า เหตุใดปลาจึงเป็นทองคำ
จึงรับสั่งให้คนนำปลาไปยังวิหารเชตวัน ที่พระพุทธองค์ประทับอยู่

เมื่อมาถึงเชตวัน ปลาก็อ้าปากขึ้น
เกิดกลิ่นเหม็นเน่า ฟุ้งไปทั่วทั้งวิหาร !!

พระราชาจึงทูลถามพระศาสดาว่า
เพราะเหตุใด ปลาจึงมีสีเหมือนทองคำ
และเพราะเหตุใด กลิ่นเหม็นจึงฟุ้งออกจากปากของมัน

พระพุทธเจ้าได้ตรัสเล่าว่า ปลานี้เคยเป็นภิกษุชื่อกปิละ
เป็นพหูสูตร มีบริวารมาก
ในสมัยพระผู้มีพระภาคเจ้าทรง พระนามว่ากัสสปะ
แต่ถูกความทะยานอยากในลาภครอบงำ
แล้วค่าบริภาษพวกภิกษุผู้ที่ไม่เชื่อคำของตน
ทำให้พระศาสนาเสื่อมลง จึงไปเกิดในอเวจินรก

แล้วก็มาเกิดเป็นปลา

แต่ด้วยเหตุที่ภิกษุยกปิละได้บอกพระพุทธรวณะ

กล่าวสรรเสริญคุณของพระพุทธรเจ้าสิ้นกาลนาน

จึงได้อัตตภาพ มีสีเหลือง เหมือนทองคำ

แต่ด้วยกรรมที่ได้บำบริภาษภิกษุ ผู้มีศีลทั้งหลายทั้งหลาย

ส่งผลให้มีกลิ่นเหม็นพุ่งออกจากปาก

จากนั้นพระพุทธรองค์จึงได้ตรัสถามปลาสีทองตัวนั้นว่า

“เจ้าชื่อกปิละหรือ ?”

ปลาทองตอบว่า “พระเจ้าข้า ข้าพระองค์ชื่อกปิละ”

“เจ้ามาจากไหน”

ปลาตอบว่า “มาจากอเวจีมหานรก..พระเจ้าข้า”

พระศาสดาจึงตรัสถามต่อไปว่า

“พระโศชนะพี่ชายใหญ่ ของเจ้าไปไหน”

“พี่ชายใหญ่ปรินิพพานแล้วพระเจ้าข้า”

“แล้วนางสาธนีมารดาของเจ้าเล่า ไปไหน ?”

“เกิดในนรกพระเจ้าข้า”

“นางตาปนาน้องสาวของเจ้าไปไหน ?”

“เกิดในมหานรก..พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสถามครั้งสุดท้ายว่า “บัดนี้เจ้าจักไปไหน”

“จักไปสู่เวจิมหานครดังเดิม..พระเจ้าข้า” ปลาทองกราบทูล

แล้วจึงเอาหัวฟาดเรือฆ่าตัวตายในที่นั่นเอง

พวกมหาชนในที่นั่นต่างก็สลดใจ และเกิดอาการขนลุกขนชัน !!

จากนั้นพระพุทธองค์จึงได้ตรัสถึงอดีตชาติของปลาปิละว่า

ในอดีตกาลแห่งพระศาสนาของพระผู้มีพระภาค

ทรงพระนามว่า กัสสปะ ซึ่งปรินิพพานแล้ว

มีลูกบุตรสองคนพี่น้องออกบวชในสำนักของสาวกทั้งหลาย

คนพี่ชื่อว่า โสธนะ ส่วนคนน้องชื่อว่า กปิละ

มารดาชื่อว่าสาธนี และน้องสาวชื่อว่า ตาปนา

ซึ่งทั้งแม่และลูกสาว ก็บวชในสำนักภิกษุณี

สองพี่น้องได้ทำวัตรและปฏิบัติแก่พระอาจารย์และพระอุปัชฌาย์

วันหนึ่งจึงได้ถามพระอาจารย์ว่า ชุระในศาสนานี้มีอยู่เท่าไร

พระอาจารย์ตอบว่า มี ๒ อย่าง คือ ๑. คันถชุระ ๒. วิปัสสนาชุระ

พระโสธนะผู้พี่จึงคิดว่า เราจักบำเพ็ญวิปัสสนาชุระ

เพราะเราอยู่ในสำนักพระอาจารย์และพระอุปัชฌาย์มาแล้ว ๕ พรรษา

เรียนกัมมัฏฐานจนเข้าถึงอรหัตผล

เข้าไปสู่ป่าเพื่อบำเพ็ญให้บรรลุอรหัตผล เพราะเรามีอายุมากแล้ว

ส่วนพระกปิละก็คิดว่าเรายังหนุ่ม เราจะเรียนคันถชุระ

ปล่อยให้พี่ผู้มีอายุมาก เรียนกัมมัฏฐานไปเถิด

พระโศชนะได้ลาพระอุปัชฌาย์
แล้วเข้าไปสู่ป่าบำเพ็ญเพียรอยู่ไม่นาน ก็บรรลุอรหัตผล
ดำรงชีวิตอยู่ในป่า
ส่วนพระกปิละก็ตั้งใจศึกษาปริยัติธรรมจนมีความชำนาญในหลักธรรม
แล้วก็ได้อสอนผู้อื่น โดยลำดับ
เมื่อสอน พระภิกษุมากขึ้น ลาภสักการะก็มากขึ้น
จนเกิดความทะยานอยากในลาภสักการะ และยังบอกด้วยว่า
สิ่งที่ไม่สมควรแก่สมณะ เป็นเรื่องที่ไม่สมควรแก่สมณะ
และสิ่งที่ไม่สมควรแก่สมณะ เป็นเรื่องที่ไม่สมควรแก่สมณะ
รวมทั้งกล่าวถึงสิ่ง ที่มีโทษ ว่าไม่มีโทษ
และสิ่งที่ไม่มีโทษ ว่ามีโทษ

แม้ภิกษุอื่นๆ จะพร่ำบอกว่า อย่าได้กล่าวเช่นนั้น
แล้วแสดงพระธรรมวินัยกล่าวสอน แต่กปิละก็หาฟังไม่
กลับตวาดภิกษุเหล่านั้นว่าไม่รู้เรื่องอะไร

ภิกษุทั้งหลายจึงไปแจ้งแก่พระโศชนเถระผู้พี่
พระโศชนเถระ จึงไปหาพระกปิละ
แล้วเตือนว่า ภิกษุผู้ปฏิบัติชอบทั้งหลายนั้น
ก็เป็นผู้สืบอายุพระศาสนา
เพราะฉะนั้นจงอย่ากล่าวคัดค้านในสิ่งที่ควร
ทราบมาว่า พระเถระตักเตือนเธอสองสามครั้งแล้ว
แต่เธอก็ไม่ฟัง ถ้าเช่นนั้น เธอก็จงรับกรรมที่ทำได้

ตั้งแต่นั้นมาก็ไม่มีภิกษุผู้ปฏิบัติชอบรูปใดตักเตือน
และ ข้องเกี่ยวกับพระกปิละอีก

มีแต่พวกประพาศิชั่วเท่านั้น ที่คอยห้อมล้อม

วันหนึ่งพระกปิละคิดว่าจะสวดปาฏิโมกข์ จึงถือพัดไปที่โบสถ์
นั่งบนธรรมาสน์แล้วถามขึ้นว่า

“ผู้มีอายุ ปาฏิโมกข์ย่อมนเป็นไปเพื่อภิกษุทั้งหลาย
ผู้ประชุมกันแล้วในที่นี้หรือ ?”

ภิกษุทั้งหลายนิ่งเสีย เพราะเห็นว่าไม่มีประโยชน์อะไร
ที่จะไปโต้ตอบด้วย พระกปิละเห็นดังนั้นจึงกล่าววว่า

“ผู้มีอายุ ธรรมก็ดี วินัยก็ดี ไม่มีประโยชน์อะไรด้วยปาฏิโมกข์
ที่พวกท่านจะฟังหรือไม่ฟัง” พุคจบก็ลุกจากอาสนะ

การกระทำดังกล่าวของพระกปิละนั้น เป็นการทำให้ศาสนา
คือ ปริยัติของพระผู้มีพระภาคทรงพระนามว่า กัสสปะเสื่อมลง

ในขณะที่พระ โสชนเถระผู้พี่ก็ได้ปรินิพพานในวันนั้นเอง

หลังจากที่พระกปิละสิ้นอายุขัย แล้วก็ไปเกิดในอเวจีมหานรก
ส่วนมารดาและน้องสาวที่บวชเป็นภิกษุณี
ก็ไปเกิดในอเวจีมหานรกเช่นกัน

เพราะทำตามแบบพระกปิละ

โดยการด่าว่าภิกษุอื่นๆ ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ

พระพุทธเจ้าจึงตรัสสอนว่า นักปราชญ์ทั้งหลาย

ได้กล่าวการประพาศิธรรม ๑

การประพาศิพหมจรรย์ ๑ ว่าเป็นแก้วอันสูงสุด

และได้ตรัสพระคาถาต่อไปอีกว่า

ค้นหาจุดเถาย่านทราย

ย่อมเจริญแก่คนผู้มีปกติประพฤติประมาท

เขาย่อมเร่ร่อนไปสู่ภพน้อยใหญ่ ดังวานร

ปรารถนาผลไม้ เร่ร่อนไปในป่าฉะนั้น

ตัณหานี้เป็นธรรมชาติลามก

มักแผ่ซ่านไปในอารมณ์ต่างๆ ในโลก

ย่อม ครอบงำบุคคลใด

ความโศกทั้งหลายย่อมเจริญแก่บุคคลนั้น

จุดหยูกมบางอันฝนตกรด แล้วงอกงามอยู่ฉะนั้น

แต่ผู้ใด ย่อมย่ำยีตัณหานั้น ซึ่งเป็นธรรมชาติลามก

ยากที่ใครในโลก จะล่องไปได้

ความโศกทั้งหลายย่อมตกไปจากผู้นั้น

เหมือนหยาดน้ำตกไปจากใบบัวฉะนั้น

เพราะฉะนั้น เราบอกกับท่านทั้งหลายว่า

ความเจริญจงมีแก่ท่านทั้งหลายบรรดาที่ประชุมกันแล้ว ณ ที่นี้

ท่านทั้งหลาย จงขุครากตัณหาเสียเถิด

ประหนึ่งผู้ต้องการแฝก ขุดหยูกมบางเสียฉะนั้น

มาร อย่าระรานท่านทั้งหลายบ่อยๆ

จุดกระแสน้ำระรานไม้่อฉะนั้น